

Suve pikendus Aadria mere ääres – mesinikud ikka õppimas

Tekst ja fotod Ülo Lippa alias Metsamesinik

Reisi korraldaja: MTÜ Alustame Algusest – vaata www.mesilaspere.com või www.maaelureisid.ee

1. päev, 24 september, laupäev

Selleks aastaks on kiired tööd lõpetatud ja paras aeg sõita lõuna poole vaatamaks, kuidas sealsed mesinikud elavad. Nii ongi hulk reisihuvilisi Jürisse kogunenud, et sombuse ja niiske kliimaga 10-ks päevaks hüvasti jätta. Marianne kontrollib nimekirja, sest vähemalt esimestel päevadel ei tohi inimeste kadu olla. Poole seitsmeks saabub Hansaliinide punane buss ja algab mesinike sügisreis Sloveenia ja Horvaatia mesinduse ning loodusega tutvumiseks.

Viljandis toimub tavapärase jalasirutuspeatuse, samuti liitub meiega hulk reisilisi. Kõige tähtsam ülesanne on teise juhi leidmine, kes viimastel andmetel olevat alles kodus maganud.

Tunni kehtivusest istume taas bussi ja Marianne annab loa edasisõiduks. Nimekirja kontrollimata! Vaevast saame kümnekond meetrit liikuda, kui eemalt paistab keegi nooremapoolne mees, kes kätega vehkides bussi suunas tormab. Spurtija on Tiit, kes oleks peaaegu kadunud isikute skoori avanud.

Pärnust korjame peale viimased reisilised ja kokku peaks meid nüüd olema 36. Katrin ja tema sõbranna, keda palutakse austavalt doktor Kullamaaks kutsuda, on päris suviselt riides. Hetkel väljas valitsevale ilmale mitte eriti kohane, aga lähme ju suvesse, kommenteerib Aleksander.

Keskpäeval teeme lõunaeine eelproovi Iklas, kiiremad jõuavad külastada ka Läti pinnal asuvat alkopoodi. Marianne soovib kontrollida reisidokumentide olemasolu.

Tekib muidugi küsimus, mis saab, kui keegi nüüd passi puudumise avastab? Ilmselt tuleb unustajal piiripunktis oodata kuni meie Horvaatias ära käime. Tagasiteel võtame jälle peale. Järjekordne kohaloleku kontroll, seekord põhjalikum kui Viljandis, ning kiirustame edasi. Hommikune madal lauspilvisus on hõredamaks muutunud, veab neil lätlastel.

Marianne tutvustab kiirkorras reisikava. Aleksander kommenteerib, tutvustavaid kirju olevat nii palju olnud, et talle lõpuks peale kohustusliku passi kaasavõtmise suurt rohkemat meelde ei jäänudki. Tekib küsimus, kes vabatahtlikult aitaks meie gruppi koos hoida ja juhtida. Pakutakse, et kõige pikemad, seega mina või Toomas. Kumb on aga pikem? Ülle soovib seljad kokku panna aga bussijuhid sõidu ajal püsti seista ei luba. Paneme siis vahekaiku pikali, leiab Ülle taas kiire lahenduse, buss on 12 meetrit pikk, mahub ära küll. Kuna me pikutama ei soostu, siis jääb abijuht seekord valimata.

Algab tavapäraselt meeleolukas tutvumisring, kus igaüks peale oma nime väljahõikamise ka mõne sõnaga oma senist tegevust peab kirjeldama. Enne kella nelja ületame Leedu piiri. Tee äärde kase otsa on poodud paar elusuuruses kaltsunukku, lõuna poolt pealetungivatele pagulastele peaks see väga ühemõtteline vihje olema.

Leedu 19-s kilomeeter võtab juba ohkama – jälle peab sööma. Karu minizoo on asendunud eesliga. Kas tõesti imeline moondumine?

Edasised kilomeetrid kulgevad loengute tähe all. Kõigepealt tutvustab Aleksander Läti ja Leedu mesindust. Rahulikult ja sugereerival toonil jätkab Marje loenguga viiruste ja bakterite teemal. Varajane ärkamine, täis kõht ja ühtlane sõidumüra kipuvad oma mõju avaldama ja nii mõnigi laseb pea rinnale vajuda bussi õõtsumise taktis kõigega nõusolevalt noogutades.

Päeva teine pool möödubki peamiselt kilomeetreid neelates, arvestuse järgi peaks neid õhtuks 1100 kanti tulema. Enne keskööd möödume tuledesäras Varssavist ning poole ühe paiku jõuame Gorski hotelli. Vaatamata hilisele kellaajale on grillbaar avatud ja õhtueineks saab üsna odava hiiglaslikku mõõtu prae. Näitsik leti taga pole inglise keeles just tugevaim, ega ka minu oskused hiilgavad pole. Nii õnnestub mul ebarahuldava suhtluse tulemusena korduvalt vale pin-kood sisestada, tulemuseks päästmatult lukus pangakaart. Mingi salajase aimduse ajal võtsin kaasa päris palju sularaha, nii et söömata ma ei jää. Juba esimesel päeval finantsiliste varude kättesaamatuks muutmine tekitab minus märkimisväärse masenduse, aga reiskaaslased lubavad vajadusel krediiti võimaldada. Aitäh!

2. päev, 25 september, pühapäev

Pilvitus taevas särav päike äratav mind juba pool kaheksa. Nii ilusast päevast ei tohi minutitki raisku lasta, teen kiire värskenduse dušši all, haaran termose hommikukohviga ja kiirustan õue. Päevavalges paistab hotell väga atraktiivne. Palgist ja maakivist seinad, rohkearvulised vintskapid, pilliroost katus ja nurga peale rajatud tuuliku imitatsioon jätavad eelmise sajandi algusest pärit hoone mulje. Samas stiilis on ka kõrvalolev söögimaja. Kuidas nad seal rookatusega majas grilli teevad, jääb tuleohutuslikus mõttes veidi selgusetuks. Peagi tuleb õue suitsutunnile nõrдинud ilmega Katrin. Paha tuju põhjuseks on ühesuunalise liiklusega duššikabiin. See tähendab, et sisenemine olevat olnud lihtne, väljumine aga enam mitte nii kerge. No pikapeale õnnestus muidugi ka välja pugeda, aga selleks tuli uksele pikema aja vältel märkimisväärset füüsilist jõudu rakendada.

Maitsva hommikusöögi järel pakime asjad ja Augusti rõõmsa akordionimuusika saatel istume taas bussi peale. Peale eilset üksluist sõidupäeva ei tahakski seda teha.

Arvestades väljas valitsevat suvesooja ilma tundub bussis loksumine inimsusevastase kuriteona, aga mis parata, oleme alles poolel teel Aadria mere äärde. Lohutuseks on seegi, et tänane päev peaks tulema poole väiksema läbisõiduga.

Aleksander räägib Poola mesindustest ja Marje jätkab eile poolelijäänud loengut mesilaste elundite kirjeldamisega. Keegi ei tuku, aeg möödub märkamatult ja kell kaks jõuame Tšehhimaale. Veel tunnike ning peatume lõunastamiseks suure kaubanduskeskuse juures. Toitude pildid müügileti kohal on isuäratavad, tegelikud portsjonid erinevad sellest nagu siga ja kagu. Protesteerida on mõttetu, süürialase välimusega teenindajad mõistavad peale emakeele vaid poola keelt, tundub et sedagi mitte just kõige paremini.

Marje on loenguga jõudnud partenokarpiani. Mis elukas see on, ma hetkel enam ei mäleta, kõlab igatahes ähvardavalt. Bussiaknast avanev vaade on üha mitmekesisem, küntud põllud vahelduvad laugete metsaga kaetud mägedega. Üksikud püstloodis paljandid tunduvad madalale vajuvas päikeses valgetena, nagu oleks tegu lubjakiviga.

Poole seitsme paiku peatume rahva tungival nõudmisel Austria piiril oleva Travel Free Shop poe juures, kus saab joovastavate eliksiiride varusid täiendada. Taamal mäe otsas on väike kirikutaoline hoone, kus lastakse kahurist. Mürskude lõhkemist pole näha, järelikult mitte meie suunas. Marianne manitseb bussi kõrval suitsetajaid rohkem liikuma, et pikast istumisest väsinud jalgades vereringet ergutada. Kohustuslikuks teepikkuseks saab 10 ringi ümber bussi. Kuna keegi ringe ei loe, siis me ka ei kõnni.

Olles päevaga läbinud 760 kilomeetrit jõuame kella kümneks öömaja juurde, mis

väljas valitsevas pimeduses näib kummaliselt kandiline. Uksele kirjutatud „action kaffee“ ei mõju samuti eriti julgustavalt. Toavõtmed kätte saanud suundume teisele korrusele ja esimese üllatusena selgub, et koridor, kui seda niimoodi võib nimetada, on hoone välisküljel kulgev avatud metallkonstruktsioon. Sellisel lahendusel on muidugi oma eelis, ainuke hotell, kus koridori mööda kõndides võib rahumeeli suitsetada. Aknata tuba on askeetlik, külm ja sisustatud tagasihoidlikke materjale kasutades. Kahepeale on meil kasutada 1 tool, 1 lauake ja 1 riidepuu. Hea et voodeidki kaks on. Laua alt leiame lombaka soojapuhuri, mis rusikaremondi tulemusena kõrvulukustava müra saatel tuba kütma hakkab.

Õhtusöögi hankimine pole enam nii lihtne, nagu soojapuhuri remont ja rusikatest ilmselt abi pole. Täiendava info hankimiseks helistan Katrinile, kes juba ammu linna peale läks. Tema juhatuse peale läheme parklasse, keerame bussi eest paremale ja siis vasakule ja veel paar pööret, misjärel hakkab suund veidi arusaamatuks muutuma. Kuna eemalt paistab McDonalds, võtame suuna sinna ja kustutame suurema nälja rämpstoiduga. Alles järgmise päeva hommikul selgub, et juhid olid bussi vahepeal teistpidi keeranud...

Tagasi hotelli juurde jõudnud hakkab meid huvitama kusagilt nurga tagant kostev muusika. Leiame sissepääsu avarasse tantsusaaliks kohandatud angaari, mida nädala sees ilmselt muuks otstarbeks kasutatakse. Väheldasel laval püüab üks noormees muusikat miksida, mis tal eriti hästi välja ei tule. Kesised oskused on korvatud mitmekilovatise võimendusega, mis sisikonna bassitaktis loksuma paneb. Eriti rahvarohke see üritus ei ole, ka meie lahkume peagi, et vältida püsivate tervisekahjustuste teket.

Lärmakas soojapuhur on toa temperatuuri talutavale kõrgusele tõstnud ja uni tuleb kiiresti.

3. päev, 26 september, esmaspäev

Pool kaheksa annab telefon märku, et tagumine aeg on end nagisevast voodist üles ajada. Taevast on tihedas pilvevinas. Rõdu moodi koridorist avaneva vaate põhjal võib oletada, et viibime kusagil tööstusrajoonis, ümberringi laiutavad laohooned ja tehnoarajatised. Hotelli konstruktsioonist saab päevavalges samuti rohkem aimu. Tundub, et tegu on üksteise otsa tõstetud ja tubadeks kohandatud konteineritega. Keegi mainibki nime „konteinerhotell“, mis selle majutusasutuse kohta suurepäraselt sobib.

Kesise hommikusöögi täienduseks püüab Lembit laiali jagada kastitait viinamarjakobaraid, mille järele erilist nõudlust ei paista olevat. Alles siis, kui Kusti lõõtsmoonikuga abiks reklaami tegema tuleb, võib pappkasti juures huvi elavnemist märgata.

Kui minu ja Vallo hilisõhtune toiduotsing jäi pisut elamustevaeseks, siis seda ei saanud öelda Katrini ja Mariannega koos kulgenud seltskonna kohta. Punaste laternatega valgustatud majade piirkonnas kihutavate autode vahel eluga riskides olid nad leidnud viimaseid minuteid avatud korraliku söögikoha, suutnud end sinna sisse smugeldada ning nautinud korralikku õhtueinet.

Keskpäevaks jõuame Maribori. Linna tänavad on sedavõrd kitsad, et peatunud bussist üksi sõiduk mööda ei saa, seega tekitame kesklinnas väljudes korraliku liikluskaose. Suurem osa grupist tormab otsima 450 aasta vanust viinapuud. Meie Valloga viinast lugu ei pea ning keerame hoopis jõe poole, et sillalt kaamerasse mõned kaunid vaated püüda. Kõik majad peale ühe roosa on valged ja eranditult punaste kivikatustega. Pilved laiali ajanud päike sillerdab jõeveelt rõõmsalt silma. Bussiaknast paistvad mäed muutuvad üha kõrgemateks ja neljarealine magistraal, mida mööda Sloveenia pealinna Ljubljana poole suundume, aina kurvilisemaks.

Põnevamaks muudavad teekonna ka mägedest läbiuuristatud tunnelid, meie poolt läbitavatest pikim lausa kilomeetrine.

Kella kolmeks jõuame Ljubljanasse ja pudeneme linna peale laiali. Valida on võimalik paadisõidu ja kindluse vallutamise vahel. Kuna paadis peab jälle paigal istuma eelistan kindlust, mida asume kaheksakesi ründama kitsukese tänava lõpus algavat järsku teerada pidi. Tippu jõudes on nii mõnelgi hing paelaga kaelas, kuid vaade on seda väärt. Paistavad vaid üksikud kaasaegsemad elamud, enamik hooneid tunduvad vanemad, viilkatused kaetud eranditult punase kiviga. Ei tea kas see on mingi kohustuslik stiil? All lähedalasuval tänaval toimub mingi humoorikas ettevõtmine, kus kolmeliikmelised võistkonnad selg ees liikudes kankaani üritavad tantsida.

Mäest alla otsustame sõita relssidel vagonetiga, millesse pääsuks paari euro eest tervele grupile piletid saame, lõpuks jääb isegi üks üle, tagavaraks. Jõel kulgevad täissöönud paksukese pardiga sarnanevad katusega paadid. Neid laevukesi on sedavõrd palju, et lausa imetlusväärne, et nad aeg-ajalt kokku ei pörka. Võimalik et pörkavad ka, aga me lihtsalt ei juutu nägema. Üle tänaseks suletud turuplatsi jalutades näib, et suurem osa müümata jäänud puuvilju on siin kombeks samasse kohta maha poetada. Kaks koristajat just selle „silo“ kogumisega tegelevad. Söögikohta enam otsima ei hakka, sest bussilemineku aeg jõuab liiga lähedale. Kohtumispaiga poole jalutades tuleb vastu Katrin, käes paberkott pirukaga. Aitan tal esialgu vabaneda pirukast, seejärel ka paberkotist. Väga suurt elevust ei teki, kõige intensiivsemalt reageerib ühe naisterahva kõrval jalutav koer, kes valjuhäälselt sõna võtma ja midagi otsima hakkab. Ilmselt on tegu jahikoeraga, kes lõhkiöödud koti põmakat püssipauguks pidas ja nüüd tabatud jahisaaki ära tooma kibeleb. Katrinile pauk meeldib ja lubab veel kotte hankida.

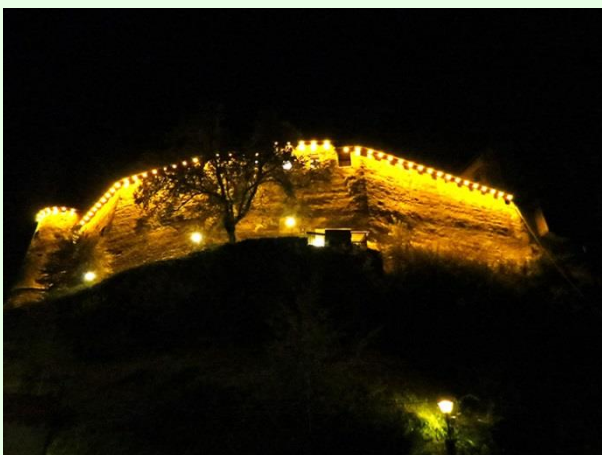
Täna oli mõnusalt lühike sõidupäev, 415 kilomeetrit ja mõni minut enne seitset seisame Bledi linnakeses ristmikul vaadates teisel pool tänavat asuvat hotelli nimega „Krim“. Just see saab järgneviks kaheks ööks meie koduks. Hotelli taga asuv parkla on arvestatud minisõidukite jaoks, vaid kõrgeimat pilotaaži demonstreerides õnnestub bussijuhil meie punane hiiglane sinna ära mahutada. Haaramme kohvrid ja siseneme hotelli tagantpoolt. Pärast mõningaid keerdkäike koridoris suunavad viidad meid trepile, mille kaudu registratuuri ja edasi tubadesse peaks pääsema. Ootamatult liikumine seiskub ja mõnda aega seisame tihedalt, nagu silgud pütis. Peagi selgub ka takistuse põhjus – üleval vaidleb Marianne raevukalt hotellitöötajatega, kes avaldavad häälekalt protesti selle vastu, et me oma hiiglasliku bussiga suurema osa

pisikesest parklast blokeerinud oleme. Seekord jääb Marianne alla ja buss tuleb viia kolme kilomeetri kaugusele, kus ruumi rohkem.

Viime asjad tuppa ning koguneme restorani õhtustama. Toiduvalik on rahuldav, ainult et jooke ei paista kusagilt. Kui me juba väga hämmelduses oleme veereb kohale heas toitumises mammi koos serveerimislauga, millel seisavad kutsuvalt pudelid vee, limonaadi ja õllega. Pooleliitrise veepudeli saab lunastada 2€ eest, õlle eest küsitakse juba 3. Kuigi selline äritrikk tekitab tugevat nurinat, pole midagi parata ja homseks õhtusöögiks plaanime ise oma joogid kaasa võtta.

Bledi järve ääres kõrge mäe otsas särab prožektorite valgel samanimeline kindlus. Esilagu on suurejoonelisi lubajaid palju, kes veel tänase päeva sees seda vallutama plaanivad minna. Õhtu edenedes tundub entusiaste üha vähemaks jäävat ja kuigi minul veel rännakuisu kadunud pole, siis tundub, et kipun jääma hüüdjaks hääleks kõrbes. Siiski-siiski, kui Katrin viimase piisa julgustavat eliksiiri pudelist klaasidesse on kallanud, nõustuvad Marianne ja Anna minuga kindlust võtma tulema. Pakime end riidesse ja suundume mööda hämarat tänavat alla järve äärde. Varsti leiamegi võserikust algava tagasihoidlikult valgustatud trepi, mis mäekülge pidi sinka-vinka ülespoole viib. Teekond tundub lõputu ja kui jalad eelnevalt tarbitud eliksiiridest, aga võib-olla ka väsimusest juba väga risti käima hakkavad, muutub padrik hõredamaks, eespool paistab tasasem pinnas ja avatud kindlusevärav. Esimesest võlvialusest saame läbi, päris sisehoovi aga pääseb hommikul kella 9-st. Nii kaua me ootama ei hakka ja ronime kindlusemüürile, kust avaneb järvele ning selle kaldal tukkuvale linnakesele armas vaade.

Allaminek on sama ekstreemne nagu ülesronimine, kuigi füüsiliselt vähem koormav. Kellegi kuri käsi vahepeal pooled treppi valgustavad tuled ära kustutanud, mistõttu on soovitatav trepikäsipuust kinni hoida, muidugi seal, kus see parajasti olemas on. Elusalt ja tervelt alla tagasi jõudnud leiame endas veel niipalju energiat, et teha jalutuskäik ümber järve. Rada on valgustatud, öö tuuletu ja linnatuled peegelduvad siledalt järveveelt. Kui juba suurem osa teekonnast läbitud, suundub teerada läbi võlvialuse pimedusse. Minule meenutab see ehitis surnuaia väravat, mida kohe ka mainin. Selline seletus põhjustab naistes teatud elevuse. Kiiresti püüan öeldut veidi pehmemdada kinnitades, et suurem osa surnuid on sügaval maa all ja ei tohiks meid häirida. Paraku ei tundu see väide eriti rahustav olevat, sest hirmunud kiljatused muutuvad sedavõrd intensiivseteks, et nii mõnigi surnu võib seepeale hauas teist külge pöörata. Õnneks paistab eespool teine võlv ja veidi kaugemal päästev tänavalatern.

4. päev, 27 september, teisipäev

Tänase päevakava esimene punkt näeb ette mesinik Blaz Ambrožič'i külastamist. Mesilasse meie buss ei mahu, tänav on parasjagu nii lai, sõiduauto, võib-olla ka väheldasem veok mahuks liikuma. Küla ise asub poole mäenõlva peal, kõrguvad metsased kaljud ühel ja põhjatuna näiv org teisel pool. Majad on kaunilt lillekastidega ehitud ja mõnesajameetrine jalutuskäik peatänavat pidi kujuneb kunstiväärtuste nautimise matkaks.

Nooremapoolne mesinik tegeleb peale meetootmise järelkasvu koolitamisega, annab tunde kohalikus koolis, mesindusalaseid muidugi, ja võõrustab ekskursioone, nagu meie oma. Suuremaks tõmbenumbriks on klaasseinaga mesilamaja, kus ühel pool klaasi asub publik, teisel pool aga saab mesinik tarusid avada ja toimetada ilma, et keegi peatvaatajatest nõelata saaks.

Meile reserveeritud paar tundi mööduvad kiirelt ja kuna ekskursioon on tasuline, siis lõpp eriti venida ei saa. Huvastijätuks head soovid ja kingitused jagatud suundume tagasi Bledi järve äärde, et võtta ette paadisõit Bledi järve keskel olevale Soovide saarele. Kõikuv bletna paat ei tundu just turvalisim veesõiduk. Päästeveside puudumise tõttu tekib küsimus, kas tervisekindlustus kompenseerib paadi ümberminekul tekkivad kaod elavjõus või ei. Teadjamad väidavad, et mitte, vaid Marje ja Sirli on olnud sedavõrd ettenägelikud, et kindlustanud ka muud reisil ette tulla võivad ekstreemsused, nagu näiteks mägironimine ja sõidutee ületamine.

Suhtelises vaikus, mida täidavad paadijuhil aerude rütmilised sulpsatused, suundume saare poole. Ümberringi kõrguvad metsased mäed, millede tipud on kergesse pilvevinasse mähkunud. Samuti avaneb kaunis vaade kindlusele, mis päikesesäras veel kõrgemal tundub olevat, kui eile öösel.

Saarele jõuame kuival ja taas algab ronimine. Ülal kaljul asuva kirikuni pääseb 99-astmelist treppi pidi, mille igal astmel tuleb korrata oma salajast soovi. Kui peale ülesjõudmist veel kirikukella helistada õnnestub siis on kindel – soov täitub. Nii suundumegi keskendunud ilmel omaette pomisedes treppi mööda ülespoole. Pealtnäha on kirik üsna tavaline, mina sisse minema ei hakka, sest pattude andekspalumisest kuluks vähemalt nädal kui mitte kauem. Keegi hulljulge on keset järve vees, arutleme Jaaniga, kas see mees ujub või upub. Tundub siiski, et vist ujub, niisiis juurdleme edasi, et kas tegu on mehe või naisega.

Tagasisõiduks kästi meil väga täpselt kohal olla, väljasõit toimuvat kellaajaliselt ja sõltumata sellest, kas keegi jääb maha või mitte. Julgemad istuvad paadisillale ja pistavad jalad külma vette.

Taas suurele maale jõudnud saame tuttavaks kohaliku giidi Adelega, kes viib meid Radovljica linnaga tutvuma. Külastame väikest veinipoodi, kus šokolaadist pitsikestest pakutakse maitsta mõnusaid meejooke. Pärast degusteerimist saab pitsi muidugi peale süüa, see teeb degusteerimise eriti suupäraseks.

Mesindusmuuseum koos täiesti elusa mesilasperega, mille asukad teise korruse aknasse tehtud ava kaudu rõõmsalt sisse-välja lendavad, asub samuti kesklinnas. Katrinit mesilased ei huvita, see-eest pingil päikesevanne võttev kass küll, kellega ta pikalt eesti keeles suhelda üritab. Vestlus jääb küll veidi ühepoolseks, ilmselt pole võõrkeeled kassi tugevaim külg. Sealt edasi astume sisse väikesesse

keldripoekesse, kus kenade näitsikute näputööna ja iidsete retseptide järgi valmivad klientide silma all äärmiselt kaunid piparkoogid.

Kuigi rahvusliku einega seonduvad nii mõnelgi luksumaajavad mälestused, eriti Valgevenest, laseme end taas kord ära petta ja istume hubasesse söögikohta pikkade laudade taha. Seekord ei pea pettuma, pakutav rahvuslikus stiilis kolmekäiguline eine on maitsev. Lõpetuseks tänab söögikoha omanik meid külastuse eest ja esitab suupillil rõõmsameelse lookese.

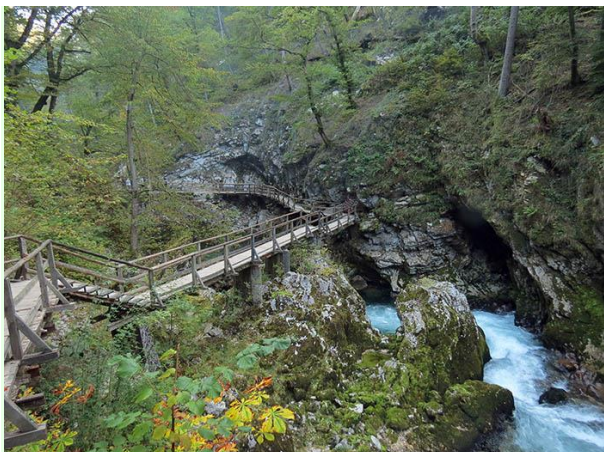
Tänane suures osas mesindusele orienteeritud päev saab jätku Euroliidu toel rajatud uhke mesinduskeskuse külastusega. Hoones on peale õppeklassi kaasaegsete seadmetega varustatud ruumid kogu protsessi jaoks, alates meekäitlemisest kuni vahatöötamise ja kärjepõhja valmistamiseni välja. Vaatame tehnika üle ja seejärel kuulame keskuse direktorisse loengut Sloveenia mesindusest. Ventilatsiooniseadmete vajalikkusele pole hoone projektori piisavat tähelepanu pööranud, loengusaalis on palav ja veidi umbne. Rammestav soojus kombineeritud eelnevalt täissöödud kõhuga tekitavad vastupandamatu soovi veidi tukastada. Koguni sedavõrd, et see ei jää märkamata lektoril, kes hiljem omavahelises vestluses Adelega meie grupi veidi kummaliseks tituleerib. Piinlik lugu küll, aga mis teha, põhjamaa inimesed pole niivõrd sooja ruumidega harjunud.

Sellel on tänase päeva ametlik osa läbi ja sõidame tagasi hotelli poole. Tee ääres paistab mändide vahelt midagi Jurassic Park'i laadset. Väga kaugel see hotellist olla ei saa ja viivitamatult asun tegema agitatsiooni, et panna huvilistest kokku grupp, kes võtaks sinna jalutuskäigu ette. Mesinike passiivsus on masendav, mida edasi hotelli poole, seda ükskõiksemalt reisikaaslased väljapakutud aktsiooni suhtuvad.

Lõpptulemus on selline, et kohale jõudes tormavad kõik bussist välja, nagu ajaks neid mõni eelajalooline elukas taga. Vähemalt Mariannet ja Annat olen suutnud ahvatleda, nii keerame bussi ringi ja sõidame tagasi. Muidugi hea, et jala ei saanud tuldud, sest kõrge võrkaiaga piiratud park on tänaseks suletud ning hiiglaslikke saurusekujusid saab vaid eemalt pildistada. Kui bussijuhtidelt tänast läbisõitu pärin, tuleb vastuseks tagasihoidlik 37. Nii lühikest päevateekonda pole vist reisibuss enne näinud.

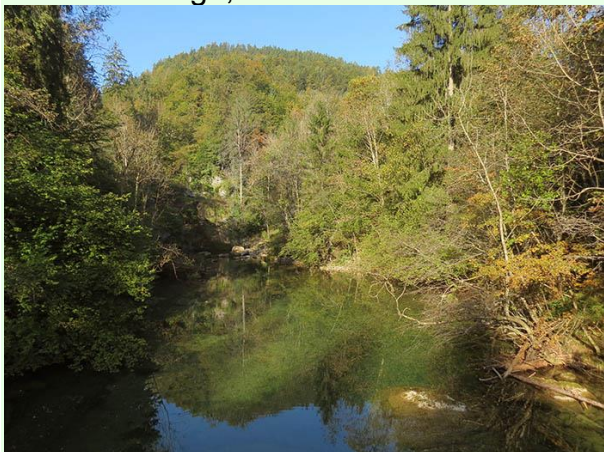
Hilisõhtusteks rännakuteks ühinevad minu ja Valloga Katrin ning lugupeetud doktor Kullamaa. Kuigi olen valmis seltskonna teistkordselt taamal kõrguva kindluseni juhtima, piirdume vaid vaatega istudes ja lobisedes tunnikese järvekaldal asuvas baaris.

5. päev, 28 september, kolmapäev

Taas kumab aknast mägesid kuldav päikeseketas, mis ei jäta vähimatki kõhklust – tulemas on kaunis päev. Jalutan kohvitermos ühes ja kaamera teises käes mööda hotelli püüdes leida parimaid kohti pildistamiseks. Kahjuks on koridorid täpselt sedapidi, et head vaadet ei saa ei ühest ega teisest otsast. Ootamatult väljuvad ühest toast kohvritega idamaalased jättes enda järel ukse kutsuvalt lahti. Lipsan sisse, et enne koristaja tulekut aknast mõned pildid saada. Vaevalt jõuan kaamera paika sättida, kui üks hiinlanna tagasi pöördub, ilmselt unustas midagi maha. Mind nähes pistab ta omas keeles kisama, mille peale oskan vastata vaid jaa-jah. Keeran demonstratiivselt selja ja tegelen pildistamisega edasi. Pilusilm sädistab veel midagi, aga ilmselt jõuab temalegi kohale, et ma ei lase end häirida, haarab miskit laualt ja lahkub.

Buffet-stiilis hommikueine järel pakime asjad jättes selle hotelliga hüvasti. Tänane plaan on jõuda Horvaatiasse, aga enne tuleb veel mitu põnevat kohta üle vaadata. Mööda ülimalt kitsast ja kõverat teed jõuame Sloveenia tuntuima matkaraja – Vintgare kuru juurde. Pessimistlikumad reisilised uurivad Mariannelt, et mis seal teha, aga ei oska temagi muud vastata, kui et matkata ja nautida loodust. Tõepoolest, meile, kes me tasase maastikuga harjunud oleme, on seal vaadata küll. All vuliseb kärestikuline veerikas jõeke. Selle kohal kulgeb matkarada enamjaolt selleks ehitatud puidust sildu pidi, osalt ka kaljusse raiutud kitsas käigus. Kummalgi pool sirutuvad taeva poole kohati kitsama, kohati laiema vahega peaaegu püstloodis kaljud, milled uuretes kasvavad üksikud kidurad puud. Vaatamata päikeselisele ilmale on siin all kivide vahel üsna jahe. Kolmekilomeetrine rada lõpeb kose ja väikese rahuliku veega basseinikesega, kus Katrin ei saa loobuda võimalusest paljajalu vette astuda.

Tagasiteel tuleb aina rohkem inimesi vastu, ilmselt on kohale jõudnud suuremal hulgal turismibusse. Mariannele kiitus, et ta selle objekti hommikul esimeseks pani, saime vähemalt ühe suuna rahulikult ja ilma tunglemata läbitud.

Looduseteemadel ka jätkame, veidi seiklemist kitsastel teedel ja jõuame Postonja koobaste juurde. Marianne loeb sõnad peale, mida kõike seal teha ei tohi. Välguga pildistamine pole lubatud, fototehnika lisaseadmeid, nagu statiiivid ja monopoodid on keelatud, sööki ei tohi kaasa võtta, samuti on keelatud millegi puudutamine. Katrin palub täpsustust, et kas reisikaaslast võib puudutada. Marianne kinnitab, et kallistamine on lubatud, ainult et selle käigus ei tohi end unustada ja grupist maha jääda.

Koopaekskursioon algab lahtistes vagonettides sõiduga maapõue sügavustesse. Raudtee äär on hõredalt valgustatud ning pimeduse tõttu tundub rong hirmsasti kihutavat. Mitmes kohas jäävad kaljud inimestest napi mõnekümne sentimeetri kaugusele, nii et käe väljasirutamine lõppeks raskete vigastustega. Lagi ulatub samuti madalale ja korduvalt tekib vajadus pea õlgade vahele tõmmata. Kusagil keset mäge jääb rong seisma ja edasi liigume jala imetledes valgustatud võlvialustes olevaid rohkeid stalaktiite ja stalagmiite. Neile kes ei tea, siis esimesed ripuvad koopalaest alla, teised nõ. kasvavad altpoolt üles vastu. Maaaluse matka lõpp on planeeritud turistilõksuna. Nimelt saab koobastikust välja vaid läbi nänni pakkuva poe keerdkäikude.

Vaevu ühest maa-alusest käigust pääsenud ootab meid teine samalaadne objekt – Predjamski koobaskindlus. Oli neil toleaeagsetel inimestel ikka tahtmist uuristada!

Mida edasi Horvaatia piiri poole, seda kitsamaks tundub muutuvat tee. Sellise rajakese peal on probleeme teistest teist moodumise isegi sõiduautodel, mis saaks aga siis, kui meile teine sama suur buss vastu peaks tulema? Õnneks seda ei juhtu ja pikapeale jõuame ka suuremale teele ning veidi enne kella kuut oleme Horvaatia piiril. Piirikontroll toimub uskumatult kiiresti, politseinik vaatab korra bussi, ilmselt veendumaks, et tumedanahalisi meie hulgas ei ole. Seejärel toimub lühike vestlus juhiga ja juba minutike hiljem oleme Horvaatias.

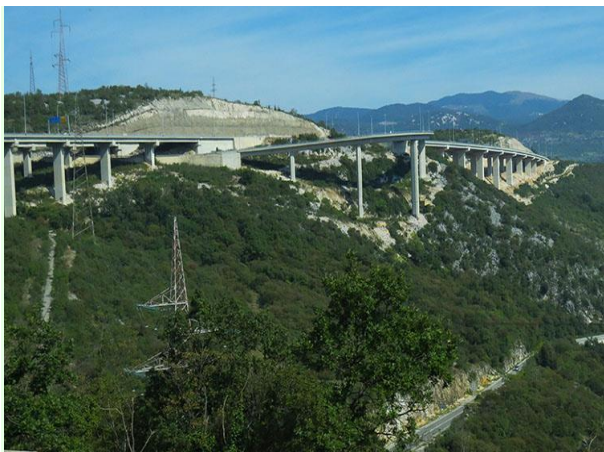
Tee on lai ja liiklusmärk lubaks sõita isegi 130 kilomeetrit tunnis. Kahjuks meie buss sellist tempot üles võtta ei tohi, aga pool seitse on igati mõistlik kellaaeg jõuda Lovrani linnas asuva hotelli Bristol juurde, odomeeter teatab tänaseks läbisõiduks 233 kilomeetrit. Kuigi maja näib vana, siis vaieldamatult on tegu kogu reisi uhkeima hotelliga. Restorani kõrval asuv terrass avaneb otse randa, kõrgete lagedega ning väikese kaarja rõduga toad jätavad mugavalt suursuguse mulje. Esimese korruse söögisaalis ootab meid järjekordne üllatus. Rikkalikule toiduvalikule lisaks on ka joogivalik väga lai, alates veest lõpetades veiniga. Ja seda kõike lisatasuta! Marianne soovib teha rannapromenaadil jalutuskäigu ühest linnast teise, mis taamal teispool lahte paistab, aga kuna päeval on saanud juba piisavalt matkatud, ei suuda selline ettepanek erilist vaimustust tekitada. Püüan küll sekundeerida, aga peale toanaaber Vallo ei suuda kedagi õue meelitada, temagi ei nõustu rohkemaks, kui pooletunniseks tiiruks mööda lähipiirkonna tänavaid. Kella 11-ks on selge, et öiseid seiklusi ei tule ja pärast mõningast peamurdmist raske ribikardina kallal suudame selle akna ette lasta ning poeme magama.

6. päev, 29 september, neljapäev

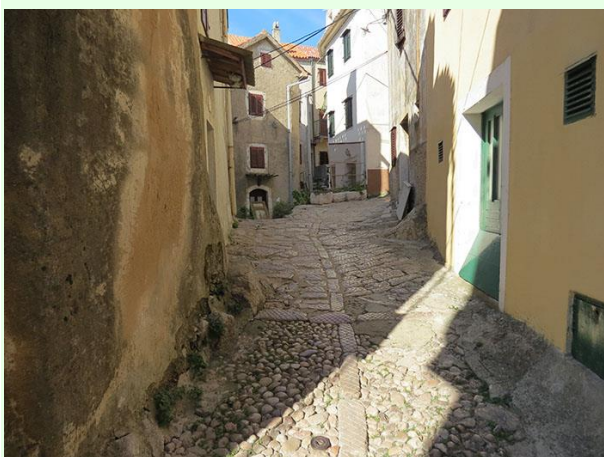
Tõuseme mõned minutit peale seitset, just parasjagu õigel ajal, et imetleda merelt tõusvat päikest. Mõned kiired pildid, sama tormakas dušši all käik ja torman koos lahutamatu kohvitermosega õue. Nii ilusast ilmast ei saa ju minutitki raisku lasta minna. Ümber maja tiirutavad mõned tuvid, püüdes vormirõivastuses koristajate käest päästa veel, mis päästa annab ja kõlbab. Rannapromenaadil jalutuskäigu järel naasen hotelli, kus esimesed näljased juba hommikueinet naudivad. Suursugusele hotellile kohaselt on toiduvalik rikkalik. Ja mis peamine, einestada saab väliterrassil nautides tõusva päikese sooja paitust.

Kõht head-paremat täis istume bussi ja sõidame Pula linna poole. Mäenõlvale rajatud tee on äärmiselt kõver, iga kurvi ette paigutatud möödasõitu keelav liiklusmärk tundub lausa mõnitusena, sest ükski terve mõistusega autojuht sellisel teel eesliikujast mööduma ei kipuks. Muidugi ei saa keegi väita, et suvised turistidehordid siin mõistusevastast liikumismaneeri harrastada ei ürita.

Marianne poolt taevani kiidetud Pula amfiteater võib ju tõesti olla linna suurim vaatamisväärsus, siinkirjutajale kahjuks väga sügavat muljet ei jäta, pigem arvan, et nad võiks selle taas üles ehitada. Jalutame pargis, vaatame vanalinna ja tuleme taas sadama juurde, kuskohast buss meid peale korjama peaks. Puude vilusse on ehitatud avalik tualett, mille ees mustlase välimusega vanamutt äri teeb. Poole euro eest soovitab meestel minna vasakule poole ja naistel paremale. Seestpoolt näib kergendusasutus tõelise peldikuna, võrreldav näiteks omaaegse Balti jaama omaga. Turistide gruppi nähes tormab kohale valjul häälel kisav vanamees pakkudes müügiks amfiteatri pildiga külmpakimagneteid. Kui algne hind on 3€ tükk, siis mõne minutiga kahaneb see kolm korda eeldusel, et kahekaupa ostetakse.

Keskpäeval istume taas bussi, et sõita saarele nimega Krk vaatama Vrbnik vanalinnas asuvat ühte maailma kitsaimat tänavat. Nimed tunduvad meile niivõrd kummalised, et harjutame tükk aega nende korrektset hääldust. Paar tunnikest hiljem, olles läbinud 150 kilomeetrit, mõned tunnelid ja paar kõhedusttekitavalt kõrget viadukti astumegi päikesest soojadele iidse Vrbniku kitsastele tänavatele. Parkla on reisibusse nii täis, et juhid jäävad sinna veel pikaks ajaks manööverdama.

Lõunastame väikese seltskonnaga ettejuhtuvas avara merevaatega söögikohas. Kuigi on kohe aru saada, et oleme turistid, siis ettekandjale tutvustame Evet Angela Merkelina. Sarnasus on tõesti suur ja vähemalt esilagu paistab, et meid jäädakse peaaegu uskuma. Kui kõhud täis tuuakse igaühele veel pitsike kohaliku viina. See pidavat olema maja poolt ja just spetsiaalselt meie seltskonnale. Hiljem kommenteerivad teadjamad, et me ei olnud me erilised midagi, siin ongi selline komme korraliku kõhutäie tellijatele pits lõpetuseks pakkuda. Olles rahulikult peaaegu kogu linna üle vaadanud asume hilisel õhtupoolikul

tagasiteele. Kuigi selle hotelli söökide peale võis kindel olla, teeme peatuse kaubanduskeskuses, et äkki keegi tahab midagi koju kaasa osta. Andrus võtab pudeli peenemat marki viina, pakib selle koos muu kaubaga kilekotti, jõuab bussi juurde ja põmm, kukub pudel läbi kotipõhja asfaldile. Vaatame nõutult voolavat ojakest, keegi püüab seda isegi süüdata, aga jook ei võta vedu, ilmselt liiga lahja. Tagasi hotelli poole sõidame teist teed pidi, mille rajamisel ei ole meie sõiduvahendi pikkusega arvestatud. Nii juhtubki see, et ühe serpentiinipöörde juures kraapsab bussi põhi väga tugevalt vastu asfaldit. Kõik hoiavad hinge kinni, sest hotellini on veel mitukümmend kilomeetrit. Õnneks suuremaid kahjustusi ei ilmne ja kella seitsmeks oleme taas Bristolis juures. Päevane läbisõit 332 km.

Täna õhtuks olen suutnud leida endale kaaslast, kel samuti seikluskihk hinges ja nii teemegi öises Lovranis mitu pikka tiiru. Käime koolimaja juures, uurime mingit arusaamatute kirjadega ausammast ja vaatame vanema linnaosa ilusaid korras maju ning aedasid. Kell näitab juba teist öötundi ja et teistele reisilistele asja põnevamaks teha, saadame Katrinile sõnumi, milles väidame end eksinud olevat ja küsime, mis meie hotelli nimi on. Vastust ei järgne, ilmselt on see seltskond unedemaale suundunud. Läheme meiegi oma tubadesse homseks matkaks välja puhkama. Vallo juba magab, mina teeks meeeldi sama, aga tuppa tunginud verejanulise sääse pirin ei lase kuidagi uinuda. Äsan padjaga vasakule ja paremale, üritades mitte tabada seinalampi ja purustada muud hotelli inventari. Vallo ei tee sellisest lahingust väljagi, pikapeale saan sääsest jagu ning vajun väsinuna unne.

7. päev, 30 september, reede

Hommik algab rõõmsalt, päev töötab tulla soe ja kohe-kohe on ootamas suurepärase hotelli sama suurepärase hommikueine. Jõuan just randa kui helistab Katrin pärides murdunud häälel, kus me oleme ja kas meiega on ikka kõik korras. Oi-oi, sellise reageerimisega oleks häda korral abi päästmatult liiga hilja saabunud! Vastan midagi teeseldes surmani väsinut, mispeale muutuvad Katrini ohked nii südantlõhestavateks, et pikalt ei hakka teda ninapidi vedama ja astun trepi varjust välja ning rõdult alla vaadates saab ta mind näha täie elu ja tervise juures.

Sööme niipalju kui mahub, sest ees ootab kaheksakilomeetrine matk Plitvice rahvusparkis. Pakime asjad ja kahjutundega lahkume nii mõnusast ja külalislahkest hotellist. Taevas on pahaendeliselt pilviseks tõmbunud ja rännak avatud maastikul ei tundu enam nii väga atraktiivne. Hoiame kõik pöidlad pihus, et vihm tänast päeva ära ei rikuks. Tasast maapinda siinkandis on vähe ja mäekülgedele ehitatud majad tunduvad justkui rippuvat kuristike kohal. Kui algul kissitan silmi, arvates et tegu on mingi optilise pettega, siis juba mitmendat kõverat elektriposti nähes ei saa olla mingit kahtlust – kokkuhoiu huvides on need paraja läbimõõduga puutüvedest tehtud. Tee ääres on näha mitmeid kuuliaukudega maju, mis meenutavad üheksakümne esimese aasta kümnepäevast sõda.

Tee muutub jälle väga kitsaks ja mäenõlval kasvavad puud ähvardavad bussi peeglid küljest rebida. Veel mõned kilomeetrid juhtimise tipptaset ning oleme jõudnud rahvusparki matka alguspunkti. Marianne küsib veelkord üle, et kas kõik ikka jaksavad pikka retke kaasa teha. Loobujaid ei ole, nii lubatakse bussil ära matka finišisse sõita. Koos raja kaartidega saame lühikese suusõnalise instruktsiooni. Näiteks tohib liikuda ainult märgitud rada pidi. Miks, ei täpsustata, aga targemad teavad väita, et kontrollitud teerajast kõrval võivad peituda sõjaajast vedelema jäänud miinid. Lisaks sellele elavad siin karud ja hundid ning on olnud juhuseid, kus matka alustanud gruppidest inimesed kaduma lähevad. Kas ka jäädavalt, ei täpsustata. Igatahes muutub nii mõnegi esialgu entusiasmist pakatanu näoilme üsna tõsiseks, seda enam, et taganemisteed ka enam pole, buss sõitis just minema.

Istume omapärasesse elektrisõidukisse, mis näib välja midagi rongi ja bussi vahepealset, ning sõidame üles mägedesse. Kitsal teel tuleb teine sihuke sõiduk vastu ja aknast välja vaadates tundub, et vaid ime päästab meie vagoneti järsust

kaldast allaveeremisest.

Matk algab madala vee kohale ehitatud laudsilda pidi, vahepeal põikame kuivale maale ja kõnnime arvukate järvekeste kallastel, siis jälle kaljusse raiutud eendil. Uskumatult selges roheka tooniga vees ujuvad rammusad kalad ja järvepõhi tundub olevat käeulatuses. Tegelikult on järved veega täitunud kurud ja põhi pigem mitmete meetrite sügavusel. Hommikupoole päeva rikkuda ähvardanud pilved on hajunud ja selges taevas hiilgav päike mängleb arvukate koskede veetolmus. Rammusaks söödetud pardid sulistavad kallaste ääres oodates turistidelt palukesi. Ootamatult avastame rajal päikesevanne võtmas tundmatut liiki maduussi. Hea toitumuse järgi otsustades on ka tema turistide pakutavatest palukestest osa saanud, võimalik et ka kadunud turistidest endist...

Üle suurima, 80-hektarilise järve viiakse turistid praamitaolise veesõidukiga. Laevajuhid on kenasti valgetes särkides ja tikksirgelt viigitud pükstega, ehtsad kaptenid. Matk jätkub teiselt kaldalt. Võimalus on ronida läbi hiiglasliku karstilehtri ja liikuda mäeharja pidi või jalutada all veepiiril oleval rajal. Suurim kosk, ligi 80-meetrine, asub raja lõpus. Müra on kõrvulukustav ning õhku paiskuv veetolm tekitab vaatamata soojale päevale kerge jahedustunde.

Raja lõpus ootavad meid suveniire ja kerget einet pakkuvad putkad ning pargipingil istuv hallitriibuline kass, kelle doktor Kullamaa oma hoole alla võtab. Bussipeatuses oma punast oodates tekitame kohalike seas hämmeldust, nad ei saa sugugi aru, miks nii palju rahvast Zagrebi poole suunduvat bussi ootab. Segadusse satub ka liinibussi juht viibates kutsuvalt meid sisenema. Keegi õnneks vale bussi peale ei lähe ja kohe paistabki kurvi tagant meie oma saabumas. Madalale vajunud päike värvib puuladvad sügiseselt punakaks ning esmakordselt tuleb meelde, et vaatamata soojale ilmale on siiski septembrikuu viimane päev.

Ööbimiskoht on täna veel Horvaatias, linna nimeks Varaždin. Kohale peaksime jõudma umbes kolme tunniga, kokku eeldatav läbisõit veidi üle 400 kilomeetri. Zagrebist möödasõidul satume aga töönaädala lõpu ummikusse ning liigume paari tunni vältel mitte kiiremini kui jalakäija tempos. Selline viivitus pörutab plaanidele justkui sepavasara ning loodetud poole üheksa asemel jõuame öömajja alles peale kümnet. Marianne ja Vallo teevad tõsisel ponnistusi linna pealt avatud söögikohta leida, paraku peale kõrtside ei leia midagi ja eksivad lõpuks hoopis ära. Minu telefon teeb piiks-piiks ja saabunud sõnumist loen: „Kas linna jalutama läheme?“. Inetu oleks sellist ettepanekut korrata lasta, mõninga ekslemise järel leian sõnumisaatja linna pealt üles ning varaste hommikutundideni veedame aega

väikeses diskoteegis, kus vaheldumisi lastakse kaasaegset Horvaatia tükikat kui ka 90-ndate rahvusvahelisi hitte.

8. päev, 1 oktoober, laupäev

Hommikueine on nüanssidega. Söögisaal koosneb kahest ruumist, milledest esimene väga tagasihoidliku einevalikuga, teine lihtsalt tagasihoidlikuga. Need kes esimestena sööma jõudsid, põikasid kogemata teise ruumi. Ära kedagi ajama ei hakatud, aga väledalt ilmus noolega suunaviit, mis Eesti grupi kontinentaalse eine poole suunas. Aga nagu keegi hiljem tabavalt mainis, polnud toidul viga midagi, lihtsalt rohkem tuli võtta.

Eileõhtuse viivituse tõttu on väljasõit tunnike hiljem, bussijuhid peavad oma teatud tunnid puhkama, seega jõuame väikese grupiga ka päevavalges vanalinnas, turul ja vallimäele ehitatud lossi juures käia.

10.40 oleme Horvaatia-Austria piiril. Seekord nii lihtsalt edasi ei lasta ja toimub dokumentide kontroll. Pagulasi meie hulgas ei ole, samuti ei avasta piirivalvurid neid bussi pagasiruumist.

Täna ongi peamiselt sõidupäev, vahepeal mõned peatused teeäärsetes söögikohtades. Üks neist on eriti kummaline, nimelt on kõik sealsed prügikastid remondis. Nii vähemalt kinnitavad kastidele kleebitud suured punased sildid.

Tšehhi piiri ületame mõned minutid peale kella kuut ja üheksaks õhtul jõuame Ostrova äärelinna Best Western hotelli olles tänasega jätnud selja taha 688 kilomeetrit. Liikumine hotellis on väga turvaline, kõik ukSED, ka trepikodade omad, on kiibiga avatavad ning Valloga kahepeale saame vaid ühe võtmekomplekti. Tuba on mõnus ja soe, välja söömamineku plaani ei ole ja püüame hävitada seda, mis kodust kaasa sai pakitud. Kah inetu jälle tagasi viia, pealegi võib sellises soojuses isegi

täissuitsuvorst 10 päevaga elama hakata.

Jällegi annab telefon märku, et tagumine aeg on vanalinna seiklema suunduda.

Haaran jope, jätan Vallo jahmunud ilmel laua taha istuma ja torman alla.

Registratuuris olevalt rõõmsameelselt näitsikult saame teada, et vanalinn, kus pidavat asuma peale huvitavate majade ka spetsiaalne tänav baaride ja tantsukohtadega, asub ligi pooletunnise trammisõidu kaugusel. Mis seal ikka, tahtmine on olemas ja lahke hotellitöötaja varustab meid linna kaardi, kahe trammipileti ning üldise esmavajaliku infoga.

Peatus on paari tänavajupi kaugusel ja varsti saabubki kolisev vagun. Peale meie on trammis veel kolm inimest, üks ratastoolis istuv räsitud väljanägemisega meesterahvas ja üks paar, noormees ning pikajuukseline neiu. Viimane on nagu kurjast vaimust vaevatud, vahib hullunud pilgul ringi karjudes aeg-ajalt meile arusaamatuid väljendeid. Lõpuks tõuseb püsti, haarab kusagilt pika seatapupussi ning astub üsna ühemõttelisel ilmel meie poole. Tema teele jääb ette ratastoolis invaliid, kes veristamisplaanidega tütarlapse trammi pörandale tõukab. Nüüd elavneb ka temaga kaasas olev mees, tõuseb samuti, haarab naise juuksed oma raudsesse rusikasse ja tümaki-tümaki peksab tema pead lolluste eest karistuseks vastu pörandat. Lõpuks tirib rõökiva fuuria püsti ja surub akna alla pingile istuma. Mnjah... sellise etenduse järgi otsustades on täiesti arusaadav, miks hotelli siseuksed kõik vaid kiibiga avatavad olid...

Kuulame veel paar peatusevahet naise räuskamist ja jälgime hirmuga, et kumb enne katki läheb, kas naise pea, mida kutt aeg-ajalt täiest jõust vastu akent tõukab, või aken ise. Ühes peatuses toimub ootamatu ime, ratastoolis invaliid tõuseb oma jalgele ja tooli ees lükates väljub trammist. Sama teeb ka noormees lohistades kaasa tümitamisest taltuma hakkava tüdruku ning viimased peatusevahed sõidame õndsas rahus ja vaikuses.

Vanalinn ei tundugi väga vana, tänavad on suhteliselt laiad ja kaugele kostva tümaka järgi leiame üles kõrtsitänava. Nii nagu hotellist kinnitati, on seal absoluutselt igas majas väiksemat või suuremat mõõtu baar, enamasti koos tantsupörandaga. Käime tänava läbi ja leidnud sobiva muusikaga koha jääme sinna kuni selle sulgemiseni.

Kui diskor muusika välja lülitab astume õue rämpsu ja purustatud pudelitega kaetud munakivisillutisele ja asume tagasisõiduks taksot valima. Esimene teatab hinnaks 15 eurot. Hotellist saadud info põhjal olevat see öine sõit täpipealt kümnekat väärt, seega liigume järgmise masina juurde. Tumeda VW maasturi roolis istuv noormees nõustubki meid sellise summa eest kohale viima, poeme sooja auto tagaistmele ja masin sööstab paigalt. Piilun üle juhi õla, spidomeeter näitab tugevalt kolmekohalist

numbrit. Madallennul kihutab juht hotellist paar kilomeetrit mööda avastades selle alles siis kui küsin, et kas me juba liiga kaua ei sõida. Vabanduste ja kummivilina saatel pöördub masin tagasi ning mõne minuti pärast seisame tuttava maja ees. Minu võti on muidugi toas, nii tuleb registratuurist uus võtta. Kell näitab, et äratuseni on jäänud kolm tundi.

9. päev, 2 oktoober, pühapäev

Hommik algab veidi uniselt, aga virgutav dušš ja kohe sellele järgnev lahustuv kohv teevad oma töö ning peagi olen fotoaparaadiga õues jalutamas. Peale kohustuslikku värsket õhu sõõmu (loe – sigaretti), ühinen söögisaalis einestajatega. Toit on hea ja esimestena jaole saanutel õnnestub napsata endale isegi klaasike šampust. Kell üheksa keerab buss nina Poola poole ja Marje jätkab mitu päeva tagasi poolelijäänud loengut mesilaste haigustest ja kahjuritest.

Et päev natuke vaheldusrikkam oleks teeme peatuse Jasna Gora kloostri külastamiseks. On nüüd mingi kirikupüha või põhjuseks lihtsalt pühapäevane ilus ilm, aga kloostri hiiglaslik parkla on sõidukeid sedavõrd täis, nagu suurem osa Poola jumalakartlikku rahvast siia kogunenud. Golfikäru taolise sõidukiga liiklev parkimiskorraldaja leiab meie bussile kiiresti sobiva koha ning jalutame uudishimulikult vaatama, mis suursündmus sellised rahvamassid kokku on toonud. Kloostri sisehoov on sedavõrd ülerahvastatud, et edasiliikumisega on tõsisemaid probleeme. Keegi teab rääkida, et kusagilt pidi ilmuma Must Madonna, aga vähemalt siinkirjutajal jääb see hetk tabamata. Kõige ligemalt näeb madonnat Ülle, kes pühamehe rüüsse riietatud neegrit kohates ei suuda muud, kui pomiseda – tagane saatan!

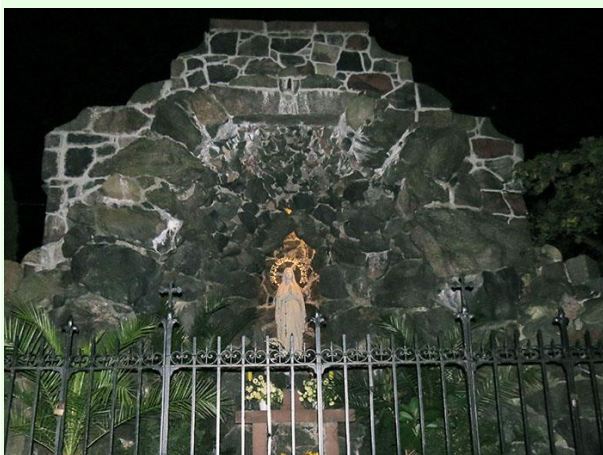
Kloostri tagaküljel asuv mitme jalgpalliväljaku mõõtu muruplats on inimesi täis ja ülevalt müürilt kuulutavad valgetes rüüdes pühamehed jumalasõna vaheldumisi lugedes ja lauldes.

Kui poole kahe paiku edasi hakkme sõitma selgub, et jumal pole meid soosinud, pigem vastupidi, karistuseks pattude eest on tühjendanud bussi vasaku esirehvi. Keerame esimesse ettejuhtuvasse bensukasse ja usinate abiliste toel saab buss peagi uue ratta.

Tunnike hiljem oleme taas teel kuulates Marjet, kes jätkab loengut poetades mängleva kergusega võõrapäraseid mesilaste elutegevusega seotud termineid. Läbinud 533km jõuame kella kaheksaks linna nimega Lomza, kus Gromada hotellis toimub viimase reisiõhtu tähistamiseks ühine õhtusöök koos kerge napsuga.

Kell 10 oleks äärmiselt inetu magama minna ja nii võtame taas ette öise linnaga tutvumise. Linnake tundub justkui välja surnud, meie vastu tunneb huvi vaid pargivaht, kes siis kui sadamasse jõuame oma putkast välja tuleb ja asjalikult ilmel õues väikese ringi teeb. Samuti segab öist vaikust väike koerake, saates meid kõrvulukustavalt haukudes peaaegu terve tänavapikkuse teekonna. Teadagi on Pooa surnuaiad väga kunstipäraseid, möödumegi ühest, aga minu kaaslanna ei tule väravale lähemale kui viis meetrit, mistõttu jõuan vaid paar kiiret pilti teha. Ühe kiriku hoovis leiame ka Madonna, kes ei ole üldsegi must, hoopis ilus valge kuju paigutatuna suurtest graniitrahnudest ehitatud võlvialusesse. Öö on sügiseselt jahe, mistõttu kaugemad objektid jäävad üle vaatamata ning juba kella kolme paiku vaatan oma toas esimest unenägu.

10. päev, 3 oktoober, esmaspäev

Viimane reispäev. Aknast paistavad taevas kiirustavad tumehallid pilved, võtan kohvrast seal pikalt oma aega oodanud paksema jope ning voldin õhukesed üleriided asemele.

Väljasõit on varajane, juba kell 8 hakkab buss liikuma. No muidugi, Tallinna on jäänud veel 830 kilomeetrit. Õiseid muljeid on jagada vaid Üllele, kelle voodi olevat olnud nagu konstruktor, madrats koostatud erineva paksusega diivanipatjadest. Ööbida sai, kuigi ka teised mainisid ära tubade väiksuse ja kulunud välimuse.

Marje alustab viimast osa haigustealasest loengust misjärel antakse kõigile valikvastustega test. Kontroll toimub kohe peale lahendamist ja vaieldamatult oleme me tublid õppurid, sest kõigile pannakse hindeks – arvestatud, ka bussijuhtidele! Tõsi küll, nemad lahendasid kahepeale ühe testi.

Varsti muutub peatus bensiinjaamas vältimatuks, sest bussi paagis loksuvad viimased liitrid. Meie suundume tanklapoodi, kes näkse ostma, kes tualetti, buss saab vajaliku koguse kütust ja sõidab eemale nurga taha. Poekesest väljuvate mesinike seas tekitab selline manööver mõningase segaduse ja paljud vaatavad üllatunud ilmel ringi justkui mesilased, kelle taru on vahepeal mujale viidud.

15.20 ületame Leedu-Läti piiri, sööme teeäärses toidukohas ja teeme ühispildi. Mida kilomeetreid edasi, seda vaiksemaks reisilised jäävad. Kes tukub niisama, kes vaatab aknast välja, mõned jutustavad poolihääli. Viljandi kandi inimesed organiseerivad tuttavaid Pärnusse tulema, nii ei pea nad läbi Tallinna sõitma ja saavad mitu tundi varem koju. Buss aga neelab ühtlase urinaga kilomeetreid ja poole üheksa paiku oleme Pärnus, kus esimesed reisilised seltskonnast lahkuvad. Tallinnas läheb buss üsna tühjaks ja kell 11 sõidavad juhid vaid kahekesi Jürist koju Viljandi poole.

Väga lõbus ja hariv reis oli. Ning mis peamine – ajastus õnnestus suurepäraselt.

Ärasõit langes täpipealt sellele päevale, kui Eestis ilm viletsaks läks.

Aitäh Marjele huvitavate loengutundide eest! Ja palun ära pahanda, et testi tegemisel ühe sinna kirjutatud sõna kallal norisin.

Aitäh Aleksandrile nii Sloveenia mesinike jutu tõlkimise kui ka reisi vältel läbitud riikide mesinduse tutvustamise eest!

Aitäh bussijuhtidele Jaanile ja Kallele meie turvalise transportimise eest!

Kõige suuremad tänud Mariannele põhjalikult läbimõeldud reisikorralduse eest!